

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

1 Quam inique fuerit Christus ad crucis sipplicium damnatus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

fidu suscipientes Iesum in prætorium, congregauerunt ad eum vniuersam cohortem: & exuentes eum, chlamydem coccineam circumdederunt ei: tamen certum est, vel illa verba: Iesum autem tradidit, vt crucifigeretur: dicta esse per anticipationem, vel hæc posteriora per recapitulationem. Nam ex Euangelio Ioannis constat, prius fuisse Christum ijs omnibus contumelijs affectum, quam fuerit traditus ad crucifigendum, ergo non obstantibus illis prioribus verbis rectè intelligi potest Iesum, statim ac flagellatus est, antequam proprijs vestibus indueretur, chlamyde coccinea circumdatum, aliaque ludibria esse passum. Et confirmatur, nam verisimile est Christum, quando flagellatus est, traditum esse militibus, quos supra diximus fuisse ministros, & ab eis ductum esse in atrium prætorij: tum quia si verum est Christum alligatum esse ad columnam, vt flagris caderetur, melius intelligitur id factum esse in atrio, quam in interiori parte domus. Tum etiam quia si flagellatus est ad placandos Iudeos, etiam verisimile est publice fuisse flagellatum, vt & ab omnibus conspiceretur, maiorique ignominia afficeretur: ergo quamuis Euangeliste in ordine narrationis hoc non explicant, tamen ex his, quæ narrant, verisimiliter colligitur non bis, sed semel tantum fuisse Christum traditum militibus ante sententiam mortis, vt eum educerent in atrium prætorij, & flagellarent, eos vero statim post flagellationem induisse eum purpura, coronasse spinis, atque illuisse.

Alio vero modo intelligi potest, Christum post flagellationem permissum esse proprijs vestibus indui: postea vero, cum Pilatus disferret mortis sententiam in eum dicere, velle præcipiente milites, vt magis Iudeos placaret, vel sua voluntate in Iudeorum gratiam, aut certe, vt veluti ludicro aliquo spectaculo oblectaretur, eum iterum exuisset. Quem sensum videtur indicare Matth. illis verbis: *Exuerunt eum, & chlamydem coccineam circumdederunt. Quibus significat, tunc eum non ad flagellationem, sed ad hunc specialem actum, exutum fuisse. Et hæc videtur esse communior expositio omnium interpretationum. Quia supposita non satis constat, an tunc fuerit nudatus omnibus vestibus: vel solum aliqua superiori veste, hinc enim videtur hoc posterius probabile, quia vestis purpurea, qua indutus est, erat tantum superior quædam vestis: non videtur autem consentaneum, vt toto corpore nudus sola chlamyde coccinea fuerit circumdatus: vestis enim illa non erat ad hunc usum apta, neq; ad representationem, quam ipsi milites intendebant. Nihilominus Origene tractat. 31. in Matth. dicit eum tunc non solum fuisse vestimentis spoliatum excimis, sed etiam tunica inconsutili, & stola. Itaque sentit omnino fuisse nudatum: & verbum illud Matth. *Exuerunt eum*, simpliciter, & absolute dictum videtur hoc indicare. Atque ita hæc sententia est probabilis, & accommodata: tum ad pietatem: nam hoc modo intelligitur hanc iniuriam, nec sine magno dolore fuisse, quia, vestes carnibus recenti verberatione laceratis adherabant, vnde non poterant sine magno dolore diuelli, nec sine magno pudore, qui ex illa denudatione oriebatur: tum etiam ad mysticos sensus. Sic enim intelligitur ter fuisse Christus proprijs vestibus omnino nudatus: vt flagellaretur, vt illuderetur, vt crucifigeretur. In quibus plura moralia documenta facile excogitari possunt.*

Præterea post prædictam denudationem sequuntur alia contumelia. Induerunt enim eum veste coccinea, coronarunt spinis, dederuntque ei arundinem pro regali sceptro, ac denique flectentes genua coram ipso, spuebant in faciem eius, alapas dabant, & arundine percutiebant. Quæ multa indigent meditatione, disputatione verò fere nulla. Illa enim diuersitas, quæ videtur esse inter Matth. & alios Euangelistas, de veste rubra, quia Matth. eam

vocat coccineam, Marcus vero, & Ioannes purpuream, facile conciliatur. Quia licet coccus & purpura, proprie, & in rigore sumpta diuersa sint, vt constat ex Plinio lib. 9. cap. 35 & 36. & lib. 21. c. 8. tamen propter similitudinem coloris interdum vnum pro alio usurpatur, & ita in presenti nihil aliud significant, quam vestem rubei coloris, aptam ad lubricam illam regni Christi representationem: qua purpura Reges & Imperatores vti solebant. Et ita exponit Athanasius in libr. de Pass. & cruce Domini. Ambrosius vero Luca 23. *chlamydem coccineam & purpuream tunica distinctas vestes fuisse existimat*. Sed id non est necesse, quamuis si verum est Christum omnino fuisse nudatum proprijs vestibus, non est incredibile præter chlamidem indutum esse alia veste. Quia chlamys solum erat paludamentum, quo principes, & milites Romani super arma utebantur.

Quod attinet ad tertiam rationem huius mysterij, eodem modo explicanda est, quo in alijs fecimus. Nam ex parte eorum, qui his iniuriis Christum afficiebant, ratio iam explicata est, scilicet vt regno eius irriderent, simulque vt eum dolore, ac dedecore afficerent. Ex parte autem Dei, & Christi plura mysteria sancti Patres considerant, ex quibus Hieronymus Matthæi 27. Nos, inquit, hæc intelligamus mystice, in chlamyde coccinea opera gentium cruenta sustentat, in corona spinea maledictum soluit antiquum, spinas & tribulos germinabit tibi, Genes. 3. in calamo venenato occidit animalia. Quod explicans Athanasius sermone de Pass. & cruce Domini, inquit, demon ignorantem dedisse Christo gladium contra se, quia arundo serpentibus lethalis esse dicitur. Alij in chlamide rubea dicunt significatum esse imperium, quod Christus suo sanguine comparabat. Vnde Apocal. 19. visus est veste confersa sanguine, in qua scriptum erat: *Rex Regum, & Dominus Dominantium*. Clemens verò Alexand. libr. 2. Pædagog. c. 8. addit coronam spineam nos prophetice significasse, & typum fidei nostræ fuisse, quod ibi late explicat. Nec dissimiliter Tertullianus lib. de corona militis, c. 14. Ex spinis, inquit, in figuram delictorum, quæ nobis protulit terra carnis, & alia quæ ibi prosequitur.

DISPUTATIO XXXIV.

in quatuor articulos diuisa.

De crucifixione Christi.

Explicatis omnibus cruciatuum, ac ignominiarum generibus, quæ antelaram sententiam Saluator noster passus est, superest vt de ultimo eius supplicio sermonem instituamus. Duo sunt autem consideranda, primum id quod pertinet ad crucifixionem ipsam & intrinsecum modum eius: secundum de extrinsecis circumstantiis illius.

SECTIO I.

Quam inique fuerit Christus ad Crucis supplicium damnatus.

A Neequam de crucifixione ipsa dicamus, oportet vt de sententia iudicis, ac de itinere Christi vsque ad locum supplicij nonnulla præmittamus. Primum expediemus in hac sectione. In qua breuiter dicendum est, Christum Dominum iniqua, atque iniusta Pilati sententia damnatum esse ad crucis supplicium, Iudeis hoc pertinaciter efflagitantibus. Hoc constat ex narratione Euangelistarum, præsertim Ioannis. Vnde Petrus 1. cano. ca. 2. inquit, *Tradebat autem iudicanti se iniuste*, id est, per mittebat se tra-

Origene

Ch. Ius in prætorio à Iudeis nudatus.

Chlamide coccinea Christus induitur. Plin.

Athanasius. Ambrosius.

Mystica in contramissionem Christi significatio.

Hieronymus.

Gen. 3.

Apoc. 19.

Clemens Alex.

Tertullianus.

se tradi iudici, qui iniuste eum iudicaturus erat. Aduertendum autem est Græcè legi, *Iudicanti se iuste* & sic est sensus diuersus; sed non contrarius, scilicet, *Cum pateretur, non comminabatur: tradebat autem* id est, committebat omnia diuino iudicio seu Deo, qui iustum iudicium de se ferebat, non iniustum, sicut homines.

Ioan. 19.

Dubium.

Solum potest hoc loco inquiri primo, quid mouerit Iudæos, ut hoc genus supplicij Christo Domino procurarent. Ratio dubitationis est, quia ipsimet dixerunt. *Nos legem habemus, & secundum legem nostram debet mori, quia filium Dei se fecit*: at verò in tota lege veteri non erat lex, quæ hoc genus mortis imponeret. Illi enim alluserunt ad legem latam Leuit. 24. contra blasphemos, sicut enim paulo antedixerant. *Blasphemanti, quid adhuc egemus testibus?* ibi autem non imponebatur poena crucis, sed lapidationis. Respondetur Iudæos ex sola ira, & odio optasse hanc mortem Christo, propter maiorem acerbicatem, & ignominiam eius (ut supra in commentario artic. 4. diximus.) Vnde non postulabant ut iuxta legem Moyli iudicaretur: sed iuxta morem Romanorum, nec solum ut blasphemus, sed etiam ut reus Cæsareæ maiestatis, quia se Regem fecerat, & ideo summam & acerbissimam penam postulabant. Quia tamen interdum videbant Pilatum propensum ad absolendum Iesum, suam etiam legem interponebant, & secundum illam etiam esse reum mortis affirmabant. Nam si hoc semel obtinerent, facile existimabant fore, ut illud etiam genus mortis quod optabant assequerentur. Notant etiam aliqui, Iudæos solitos esse homicidas crucifigere: Romanos vero, famosos latrones. Vnde hoc supplicium duplici titulo Barrabæ debitum erat, qui & homicida erat, & latro (ut Euangelium testatur.) Quoniam ergo Iudæi Barrabam Christo prætularent, in eum transferendum putarunt esse supplicium, quod illi homicidæ, ac latroni debebatur, & ita statim ac illis data est optio, & Barrabam elegerunt, aduersus Christum clamare ceperunt: *Crucifige, crucifige.*

Leuit. 24.

Ioan. 19.

Dubium.

Secundo inquiri potest, quamuis hæc sententia lata in Christum reipsa iniusta fuerit, & Iudæi ab hac iniustitia, & multiplici alia malitia odij, inuidiæ, &c. excusari non possint, eo quod vel ex malitia, vel ex affectu ignorantia id egerint: an saltem Pilatus possit excusari ignorantia. Videtur enim potuisse excusari, quia secundum allegata testimonia satis videtur probata delicta, quæ Christo obijciebantur, quandoquidem infinita erat hominum multitudo, quæ hæc testabatur. Et confirmatur, nam Christus dixit Pilato: *Non haberes potestatem illam, nisi tibi datum esset de super*: ergo Pilatus vtens hac potestate à Deo data, existentibus legitimis accusatoribus, & testibus, potest à culpa excusari. Respondetur nullo modo excusari posse. Fuit quidem peccatum eius aliqua ex parte leuius peccato Iudæorum: non tamen potest excusari quin grauissimè peccauerit. Et vtrumque significauit Christus illis verbis Ioan. 19. *Propterea, qui me tradidit tibi, maior peccatum habet.* Vbi iuxta communem expositionem Cyril. Chrysostom. Augustini, Euthymij, & aliorum, quam etiam probant Leo, sermon. 8. de passione, & Basil. in regulis breuioribus, respon. 46. & colligitur ex Augustino, in enarrat. Psalm. 63. comparatio fit inter peccatum Pilati, & Iudæorum, & horum grauius esse dicitur, quam illius. Deinde ipsemet Pilatus cognouit Christi innocentiam, imò Athanas. serm. de pass. & cruce, dicit, cognouisse Christi diuinitatem, quod difficilior est creditu, tamè de innocentia non est dubium, id enim ipse testatus est, & verbis, & signo lauandi manus. Evidenter etiam cognouit non fuisse legitimas probationes, quia neque ordo iudicis seruatus est, nec examinati testes. Denique publica quadam euidentia constabat de Christi innocentia, & Iudæos odio, atque inuidia contra eum

Fr. Suarez, tom. 2.

fuisse percitos. Peccauit ergo Pilatus tam in re iudicata, quam in modo iudicandi, & celeritate, ac temeritate ferendi sententiam. Quo loco rectè accomodari possunt verba Basil. epistol. 37. dicentis, *Si, Basil. qui rerum in hoc mundo potiuntur, quando facinorosum, aliquem morti sunt adiudicaturi, cortinas obducunt, & spectatissimos quosque ad causa tractationem aduocant, multumque temporis infumant, nunc legis rigorem contuentes, nunc nature communionem suspicientes, multumque ingemiscientes, iudicandi necessitatem deplorantes, quanto magis oportebat, &c.* Et familia legi possunt in Clemente lib. 2. Const. c. 56. Ad rationem ergo dubitandi iam responsum est.

Clem. Pap.

Ad illud verò de potestate Pilati responderetur cum Chrysost. hom. 83. in Ioan. illa Christi verba permiffiue est intelligenda. Itaque non fuit illi data potestas, sed permiffa. Alioquin, ait Chrysostomus, *si data esset ei potestas, non esset reus criminis.* Sed hoc expositione indiget, quia nomine potestatis intelligi potest, vel facultas, seu vis ad interficiendum, vel iurisdicctio, & autoritas: priorem potestatem habebat Pilatus in Christum, si solum naturales vires humanitatis consideremus. Nam si Christus voluisset potestate effetrice miraculorum vt, non haberet Pilatus vim interficiendi Christum, & ex hoc capite potest illa potestas dici permiffa potius, quam data, quamuis aliunde vis illa, & facultas, quam Pilatus habebat per se, & suos milites, ad occidendum Christum, non solum permiffa, sed data dici potest à Deo, eo modo, quo temporalia bona dantur à Deo per providentiam naturalem, quamuis postea hominibus male vtatur. At verò si loquamur de potestate vt dicit iurisdicctio, & auctoritatem superioris, hanc dicunt aliqui habuisse Pilatum non solum permiffam, sed concessam, quia erat præses, & Dominus se ei subdiderat; nihilominus vero peccasse non peccato vsurpæ iurisdicctiois: sed peccato abutendi iurisdicctioe sibi data. Sed verius existimo Pilatum non habuisse talem potestatem in Christum. Cum enim esset Dei filius, liber erat, nulloque humanæ potestati subiectus, vt dictu est prioritomo dispu. 43. sect. 2. Hoc ergo sensu non potest dici illi data potestas, sed permiffa. Quia Christus Dominus nunquam se illi subdidit iure, (vt ita dicam) id est volens reuera fieri subditus illius, & vt alius haberet iurisdicctioem in se. Vbi est enim declarata hæc Christi voluntas, vel quo fundamento fingi potest? De facto verò permiffi se tractari vt subditum. Vnde etiam ex hoc capite fuit iniqua sententia Pilati, quia fuit in non subditum, quanquam circa hanc circūstanciam potuerit facilius per ignorantiam excusari, non credo tamen fuisse illam ignorantiam inuincibilem, quia ab ipsismet Iudæis audiuit, quod Christus filium Dei se fecisset, & cum audisset hunc sermonem, magis timuit, & ex ore ipsius Christi audierat, ipsum esse Regem, non ad modum regum huius mundi, sed alio excellentiori, audierat etiam multa alia de Christo, quæ illum obligabant, saltem ad expectandum, & inquirendum, vt veritatem cognosceret, & quis ille esset, quem iudicandum sibi offerebant, & tamen propter humanum timorem temerè se præcipitem egit: & in illum sententiam damnationis dixit.

Chrysostom.

Facitne illi, qua Pilati potestas in Christo?

Ioan. 19.

Ex quibus tandem colligitur hanc Pilati sententiam multis capitibus fuisse iniustam, ex defectu iurisdicctiois, ordinis iudiciarij, & ex defectu æquitatis. Nihilominus tamen peccatum Iudæorum fuit grauius, quia omnis hæc iniquitas ab illis habuit originem, ipsi enim quasi coegerunt illum: vnde iuxta odio peccarunt, ille verò ex timore humano. Denique illi maiorem habebant de Christo, & de diuinitatis rebus cognitionem, & ideo minus potest eorum peccatum excusari.

Pilati sententia multis modis iniusta.

*

Ge

SE